

OLYMPISMUS

Olympijské symboly a ceremoniály

Nedílnou součástí olympismu představují symboly a ceremoniály. Mají zjednodušeně vyjádřit – a tím umožnit široké pochopení bez ohledu na geografickou příslušnost, kulturu, vzdělání aj. – olympijské ideály, jejich univerzalitu.

Olympijský symbol

Nejvyšší a hlavní olympijský symbol, který je s to identifikovat 90% obyvatel planety, je vytvářen pěti vzájemně propletenými kruhy (zleva doprava nahoře modrý, černý a červený, žlutý a zelený dole). Vzájemné vazby kruhů symbolizují svět spojovaný olympijskou myšlenkou. Současný vzor schválil podle návrhu Coubertina VI. olympijský kongres 1914 v Paříži. V souladu s ustanovením Olympijské charty ho ve své činnosti (při OH, v jejich přípravě i mimo) často využívá MOV, k použití mají souhlas i jednotlivé NOV.

Olympijská vlajka

Na bílém podkladě ve středu umístěný olympijský symbol pěti barevných kruhů přenáší i na vlajku symbolicky olympijské propojení kontinentů. Také vlajku schválil VI. olympijský kongres v Paříži 1914. Na olympijském stadionu se poprvé objevila v r. 1920 na VII. OH v Antverpách. Vztyčování vlajky je důležitým aktem zahajovacího ceremoniálu her, při slavnostním zakončení her se vlajka stahuje. Historická vlajka je uložena v Lausanne, na letních OH se vyvěšuje vlajka věnovaná Antverpami, na zimních vlajka, kterou věnovalo Oslo 1952. Po předběžném schválení výkonným výborem MOV může být vyvěšována i při dalších akcích, pořádaných pod patronátem MOV.

Olympijské heslo

Olympijské heslo, jedna z dalších symbolik, má krédo „Citius, Altius, Fortius“ (rychleji, výše, silněji). Autorství se připisuje příteli Pierre de Coubertina, pedagogovi a sportovnímu funkcionáři R. P. Didonovi. Vyjadřuje poselství MOV ke všem, kdo náleží k olympijskému hnutí: usilovat o neustálý pokrok, vyniknout v souladu s duchem olympismu.

Olympijský oheň, olympijská pochodeň, olympijská štafeta

Oheň vždy zaujímal v lidském životě důležité místo, stával se obrazem podstaty, byl s to vyjádřit hluboké city. V řadě interpretací oheň stoupá vzhůru jako naše myšlenky, vzdoruje větru, jako by chtěl bojovat za svá práva, dým připomíná lidskou duši. Pohled do ohně navozuje snění, inspiruje k myšlenkám. Stává se symbolem naděje, která lidi spojuje, představuje obraz vítězství, ducha, světlo pro všechny. Toto vše

OLYMPISMUS

symbolizuje také olympijský oheň. Poprvé plál během OH 1928 v Amsterdamu. Olympijský oheň se při slavnostním ceremoniálu v antické Olympii zapaluje slunečními paprsky. Pochodeň je poté přenášena do místa konání OH. Zapálení ohně v dějišti her je součástí zahajovacího ceremoniálu, poté oheň plane po celou dobu her a uhasíná při závěrečném ceremoniálu.

Přenášení ohně v podobě olympijské pochodně se uskutečňuje jako olympijská štafeta. Jejím ideovým tvůrcem byl Carl Diem, přední německý sportovní funkcionář. V olympijské symbolice štafeta vyjadřuje poselství generací, přenos ohně z generace na generaci, nejmladší nesou naději lidstvi. Návrh předložil v r. 1934 MOV předseda organizačního výboru her XI. olympiády Theodor Lewald, nápad se ujal a v roce 1936 doneslo za 12 dní 3075 běžců poprvé oheň z Olympie do Berlína.

Olympijská hymna

Hudbu hymny složil Řek Spyros Samaras na slova dalšího Řeka Kostise Palamase jako kantátu pro olympijské hry 1896 v Athénách. Jako oficiální olympijskou hymnu ji MOV schválil v roce 1958.

Olympijský emblém

Pod tímto označením se chápe integrovaný vzor spojující či kombinující olympijské kruhy s dalšími prvky, jako např. státními vlajkami nebo jinými symboly. Emblémy, nejčastěji znaky NOV, znaky organizačních výborů OH aj. jsou majetkem těchto institucí. Zpočátku se objevovaly spíše výjimečně v podobě odznaků pro účastníky, funkcionáře nebo hosty her, pro symboliku NOV a organizátorů her se používají od 60. let minulého století. Použití musí přispívat k rozvoji olympijského hnutí, nemělo by být na újmu jeho důstojnosti. Jejich vytváření je vázáno na schválení exekutivou MOV. Komerční využití emblémů je možné, musí však respektovat příslušné články a prováděcí ustanovení Olympijské charty.

Každé hry mají svůj vlastní a prestižní (a také marketingově chráněný) olympijský emblém.

Např. pro OH 2004 byla zvolena olivová ratolest. Podle organizátorů her – olivová ratolest („kotinos“, ve staré řečtině jméno pro olivovou větev a také věnec pro vítěze) symbolizuje historickou roli antického Řecka, trvajícím cyklus života a také charakter moderních OH, má vystihovat i jednotu mezi minulostí a současností. Univerzálně srozumitelný symbol má být výrazem přátelství, naděje a prostoty, zdrojem inspirace pro sportovce i obyčejné lidi. Modrá a bílá vyvolává v myslích jasné řecké nebe a jeho průzračnost, čistotu a pohyb řeckého moře.

Z právního hlediska je olympijským emblémem také maskot olympijských her. Grafické nebo trojrozměrné, více či méně zdařilé, umělecké ztvárnění nejčastěji

OLYMPISMUS

zvířat, ale i předmětů, vyjadřuje národní tradici hostitelské země, patří k novějším symbolice olympijských her.

Symboly ČOV jsou především emblém (znak) a vlajka ČOV. Emblém tvoří barevné olympijské kruhy v kombinaci se státní vlajkou umístěnou nad nimi a se dvěma lipovými listy pod nimi. Vlajka je bílá bez lemu, ve středu má emblém ČOV. ČOV může vytvářet další odvozené emblémy, např. současné logo Český olympijský tým – na bílém podkladu v černém orámování barevné olympijské kruhy a černo, červeno, modrý nápis v češtině a angličtině.

Olympismus je ve své podstatě jistě vznešený a ušlechtilý. Svoji atraktivitou v současnosti více než dříve proto poutá i komerční pozornost institucí, firem, jednotlivců, nejsou ojedinělé i případy zneužití. V tomto směru všechna práva k olympijské symbolice (kruhy, vlajka, heslo, hymna, olympijské hry) patří mezinárodnímu olympijskému výboru, k českým symbolům (emblém, vlajka ČOV a další odvozené symboly) Českému olympijskému výboru. K těmto účelům byla vytvořena zákonná pravidla, upravující podmínky pro jejich veřejné užívání, za jejich dodržování je v České republice zodpovědný ČOV. Práva a povinnosti v souvislosti s užíváním olympijské symboliky (včetně výrazů „olympijský“ a „olympiáda“) a ochranou před jejich zneužitím u nás upravuje Zákon o ochraně olympijských symbolik č. 60/2000sb., platný od 1.5.2001. Symboly ČOV jsou zapsány jako ochranné známky do příslušného rejstříku podle zvláštního zákona o ochranných známkách č. 199/1999sb.

Olympijské ceremoniály

Symbolika olympismu se výrazně uplatňuje v jeho různých ceremoniálech. Jedná se o soubor stanovených obřadů, které mají silný emotivní charakter, vyjadřují a ztvárňují mnohé olympijské myšlenky a principy. Patří k nim především:

- zahajovací ceremoniál olympijských her,
- závěrečný ceremoniál olympijských her,
- rozdělení cen na olympijských hrách,
- zapalování ohně,
- štafeta, transport ohně.

Idea ceremoniálů se v moderním olympismu objevuje od počátku. Autorem některých je samotný Pierre de Coubertin. Podle něho by olympijské ceremoniály měly mít symbolickou sílu v dimenzi historické, výchovné, umělecké a náboženské.

Historická dimenze se váže především na oheň – jeho moc „přinášet světlo“ fakticky i v přeneseném smyslu. Oheň byl v Antice využíván při nejrůznějších příležitostech, byl spojován s „očišťením“. Hořel při hromadných náboženských obřadech, tajemných procesích a zasvěcovacích i obětovacích rituálech, působil mysticky.

OLYMPISMUS

Odtud se oheň dostal i do antického olympijského soutěžení, v Olympii hořel na oltáři bohyně Hery, zapalování a uchovávání ohně bylo považováno za velké privilegium. V současnosti je v ohni také spatřována výzva ducha antického světa. Pedagogický (výchovný) aspekt Coubertina zvláště přitahoval: ceremoniálům přičítal hlubší výchovný všelidský obsah, naučit se čestně soutěžit a rozvíjet společenské soužití.

To svým způsobem manifestuje i transport ohně se zdůrazněním internacionální dimenze olympismu: předávaná pochodeň vytváří propojený zástup různých národností, jazyků, náboženství, ras, který tak podporuje olympijské myšlenky.

Dimenze umělecká je dána smyslovým vnímáním a prožitkem ceremoniálu, jeho elegance, architektury, oblečení aktérů, hraní hymen, fanfár aj. Tato vlastně estetická stránka může být chápána jako vzácný akt štěstí (Carl Diem).

Náboženskou dimenzi naplňuje podle mnohých snaha, aby ceremoniály byly slavnostním okázalým aktem. Rámují tak všechny olympijské události, ze soutěžení činí svátek, v němž dojíhá „vnitřní zasvěcení“ podobné liturgickým rituálům. Ve smyslu Coubertinova „náboženství sportu a náboženství sportovců“ a integrálního náboženského pocitu to znamená poznej sám sebe, nauč se ovládat, překonávat. Prostřednictvím olympijských události lze vnímat magický účinek staré historie a božství. Podílejí se na tom všechny součásti – zvonění zvonů, fanfáry, defilé, sbory, holubice, oheň... To vše způsobuje hluboké emoce, srovnatelné s pocity náboženských ceremoniálů.

Zahajovací a závěrečný ceremoniál olympijských her

Zahajovací a závěrečný ceremoniál se koná v souladu s protokolem stanoveným MOV. Odráží a ilustruje humanistické principy olympismu a přispívá k jeho propagaci.

Zahajovací ceremoniál se koná nejdříve v předvečer soutěží her. Závěrečný ceremoniál se koná poslední den soutěží her.

Podrobný program těchto ceremoniálů navrhuje organizační výbor her a předkládá jej ke schválení výkonnému výboru MOV.

Pořad zahajovacího ceremoniálu:

- Průvod účastníků. Před každou delegací v oficiálním oblečení je nesena tabule s názvem země a státní vlajka.
- Delegace defilují v abecedním pořádku jazyka hostitelské země, s výjimkou Řecka, které průvod zahajuje a hostitelské země, která jej uzavírá. Při procházení kolem čestné lože zdraví delegace hlavu státu a předsedu MOV. Po ukončení defilé zaujme každá delegace vyhrazená místa ke sledování ceremoniálu, vlajkonoši zůstávají na stadionu.

OLYMPISMUS

- Předseda MOV v doprovodu předsedy organizačního výboru přicházejí k pódiu na ploše před čestnou tribunou. Předseda organizačního výboru přednese krátký projev a vyzve ke slovu předsedu MOV. Ten v projevu zmíní Pierra de Coubertina a vyzve hlavu hostitelského státu k zahájení her, která prohlašuje olympijské hry za zahájené.
- Za zvuků olympijské hymny se přináší na stadion horizontálně rozvinutá olympijská vlajka a vztyčuje se na stožár.
- Štafeta běžců přináší olympijskou pochodeň, poslední z nich před zapálením olympijského ohně oběhne dráhu stadionu. Zapálení olympijského ohně je doprovázeno symbolickým vypuštěním holubic.
- Vlajkonoši všech delegací utvoří půlkruh kolem pódia. Na pódium vystoupí závodník hostitelské země. Levou rukou uchopí cíp olympijské vlajky, pravou ruku zvedne a pronese slavnostní slib: *„Jménem všech závodníků slibuji, že při účasti na těchto olympijských hrách budeme respektovat a dodržovat jejich pravidla, budeme se angažovat pro sport bez dopingu a drog, v duchu skutečného sportovního chování, pro slávu sportu a čest svých družstev.“*
- Slib rozhodčích: *„Jménem všech rozhodčích a funkcionářů slibuji, že své funkce na těchto olympijských hrách budeme vykonávat zcela nestranně a budeme respektovat a dodržovat jejich pravidla v duchu skutečného sportovního chování.“*
- Státní hymna hostitelské země.
- Umělecký program.

Pořad závěrečného ceremoniálu:

- Ve stejném pořadí jako při zahajovacím ceremoniálu nastupují vlajkonoši zúčastněných delegací, za nimi jdou sportovci bez rozlišení národnosti a zaujmou vyhrazená místa na tribunách.
- Vlajkonoši vytvoří půlkruh kolem pódia.
- Na pódium vystoupí předseda MOV a předseda organizačního výboru. Za zvuků řecké státní hymny je vztyčena řecká vlajka, poté za zvuků státní hymny hostitelské země její vlajka a vlajka hostitelské země příštích olympijských her za zvuků státní hymny.
- Starosta hostitelského města předá předsedovi MOV olympijskou vlajku, ten ji předává starostovi hostitelského města příštích olympijských her, kde musí být vystavena na radnici města až do příštích olympijských her.
- Po projevu předsedy organizačního výboru pronese závěrečný projev předseda MOV a hry zakončí: *„Prohlašuji hryolympiády (nebozimní olympijské hry) za ukončené a podle tradice zvu mládež světa*

OLYMPISMUS

na setkání za čtyři roky v(v případě, že město ještě nebylo vybráno, je jméno města nahrazeno slovy „na místě, které bude vybráno“), aby oslavila spolu s námi hryolympiády (nebozimní olympijské hry).“

- Fanfára; olympijský oheň uhasne a za zvuků olympijské hymny je pomalu spuštěna olympijská vlajka a horizontálně rozvinutá je odnesena ze stadionu, za ní kráčejí vlajkonoši. Zazní píseň na rozloučenou.

Základní rysy obou ceremoniálů formuloval už v samotných počátcích zakladatel moderního olympismu Pierre de Coubertin (otvírací formulí her pro hlavu pořádatelského státu, text přísahy sportovců, vztyčení vlajky, fanfára, salvy, vypouštění holubů, přísaha funkcionářů, hraní hymny pořádatelské země). Některé akty, např. doběhnutí olympijské štafety, zapalování a zhasínání ohně se staly součástí ceremoniálů později.

Během historie byly některé části zpochybňovány. S poukazem na možné podněcování nacionalismu, nevhodné zdůrazňování mezinárodního charakteru her byl např. požadován zákaz vyvěšování státních vlajek a hraní státních hymen či zveřejňování národní nebo státní příslušnosti.

Oba ceremoniály se postupně staly vzorem pro zahajování a ukončení řady mezinárodních soutěží nejvyšší úrovně.

Rozdílání cen

Rozdílání cen je oficiální ceremoniál odevzdání olympijských medailí sportovcům, kteří obsadili první tři místa v soutěži – první cenou je medaile z pozlaceného stříbra a diplom, druhou stříbrná medaile a diplom, třetí bronzová medaile a diplom. Podle protokolu medaile předávají členové MOV za doprovodu předsedy (zástupce) příslušné mezinárodní sportovní federace. Pokud má země, jejíž sportovec zvítězil, svého člena v MOV, ctí se tradice, že předávací akt se svěruje právě tomuto činovníkovi. Ceremoniál se uskutečňuje většinou ihned po skončení soutěže na vyhrazeném místě, závodníci nastupují v reprezentačních úborech své země čelem k čestné tribuně na stupně vítězů – vítěz uprostřed na stupeň nejvyšší, druhý po jeho pravici, třetí po levici. Na počest vítězů se vztyčují jejich státní vlajky (vlajky země vítěze uprostřed) za zvuků státní hymny nejlepšího, závodníci i diváci se při tom obrací ke vztyčovaným vlajkám. Konkrétní provedení je podle uvedených principů svěřeno organizačnímu výboru her. V posledním období se připouští i praxe vyhlášení vítězů a jejich dekorování kyticí na příslušném sportovišti po skončení soutěží, akt předání medailí se pak koná na jiném vyhrazeném významném místě (např. náměstí apod.).

OLYMPISMUS

Zapalování ohně

Podle některých textů hořel v mnohých antických chrámech oheň trvale, pokud zhasnul, musel být znovu zapálen „čistými paprsky slunce“. Také vítěz prvního antického běhu zapálil olympijský oheň. Ten poté hořel v Prytaneu až do další olympiády, kdy se uhasil, oltář byl očištěn a žhavé uhlíky byly přeneseny pro nového olympijského vítěze, aby mohl zapálit nový oheň. Tato skutečnost byla pravděpodobně inspirací i pro působivý novodobý ceremoniál – zapálení olympijského ohně. Z rozhodnutí MOV se koná pravidelně před každými hrami v areálu antické Olympie na řeckém poloostrově Peloponesu. Také olympijský oheň se v duchu starořecké inspirace zapaluje slunečními paprsky. Paprsek je koncentrován parabolickým zrcadlem a zapaluje ve zvláštním tyglíku suchou trávu. Vše se odehrává na ruinách chrámu bohyně Hery. Kněžka Hestis, pověřená aktem, je prezentována jako vestálka (cudná žena) a zapaluje oheň v přítomnosti několika dalších vestálek. Poté se oheň transportuje za rituálního vzývání na veřejné místo, kde se zapaluje první pochodeň. Odtud pak startuje olympijská štafeta ohně. Celý rituál symbolizuje estetickou čistotu a atmosféru spirituality (Diem).

Olympijská štafeta ohně

Inspirován Antikou – transport ohně byl součástí řeckých náboženských obřadů – představuje přenos olympijského ohně do místa konání her velkolepou mezinárodní akcí, která patří mezi olympijské ceremoniály od r. 1936 (MOV přijal návrh předsedy organizačního výboru her XI. olympiády Theodora Lewalda). Běh štafety s pochodní pořádá v souladu s olympijským protokolem organizační výbor olympijských her. Štafetě předchází ceremoniál slavnostního zapálení ohně v Řecku. Transport na cestě do místa her se přerušuje před soumrakem. Zastavení a hlídání ohně by se mělo uskutečňovat v historických místech, oheň má být uložen ve zvláštní nádobě. Štafeta končí při zahajovacím ceremoniálu her, oheň je přinášén do místa konání her a poslední běžec zapaluje olympijský oheň na vyvýšeném místě uvnitř hlavního stadionu.

Pochodně byly původně dřevěné, dnes převažují moderní kovové nebo v kombinaci se dřevem. Kolekci pochodní, dokumentující, že pochodeň je pojmána nejen funkčně, ale také jako umělecké dílo, vystavuje Olympijské museum v Lausanne. Nosiči bývají nejčastěji běžci, ale také jezdci na koních, lyžaři, plavci, vozíčkáři, transport se uskutečňuje i pomocí kol, motocyklů, aut, lodí, helikoptér, letadel. Nosiče pochodně vybírá země, přes níž je oheň nesen. Bývá to obvykle spojováno s určitou poctou, zúčastňují se významné osobnosti sportu, kultury i politiky (např. při příležitosti OH 1984 v Los Angeles se mohl hlásit každý Američan). Zcela zvláštní úctě se těší poslední člen štafety, zapalující oheň na olympijském stadionu.

Trasu určují nejčastěji různá kulturní a historická hlediska, štafeta je většinou považována za významnou společenskou událost. Podle pořadatelského místa může trasa měřit až desítky tisíc kilometrů.

OLYMPISMUS

První běžec historie, Řek Konstantin Kondylis opustil s pochodní Olympii 20. června 1936 a po několika dnech po trase Olympie – Athény – Delfy – Soluň – Sofie – Bělehrad – Budapešť – Vídeň – Praha - Drážďany oheň dorazil do Berlína. Při zimních olympijských hrách ve Sv. Mořici 1948 byl již zapálený oheň přivezen z Janova. Na ZOH byl tak oheň poprvé zapálen v norském hlavním městě Oslo roku 1952, norští pořadatelé se domnívali, že zimní hry nepatřily do helénských tradic a první pochodeň byla zapálena v Morgedalu v Telemarku, rodišti Sandre Nordheima, považovaného za zakladatele moderního lyžování. Odtud 94 lyžařů přepravilo ve štafetě oheň až na stadion Bislett. Z Telemarku pocházel i oheň pro ZOH ve Squaw Valley. Při ZOH v Cortině d'Ampezzo pocházel oheň z chrámu Jupitera v Římě. Teprve pro IX. ZOH v Innsbrucku 1964 byl olympijský oheň dopraven z Olympie.

V roce 2004 byla pochodeň během sedmi dnů přenesena z Peloponesu na historický Panathinaiko stadion prvních OH do Athén, další trasa pokračovala přes 33 měst 27 zemí pěti kontinentů, oheň navštívil místa minulých OH. Poté se vrátil do Řecka a zamířil do 54 okresů, do slavnostního zapálení ohně v den zahájení OH urazil na řeckém území dalších 5300 km. K tomuto aktu vyhlásili pořadatelé program pro výběr několika tisíc nosičů pochodně a jejího doprovodu, přihlásit se mohl každý řecký občan starší 14 let.

V posledním období byla štafeta olympijského ohně výrazně ovlivněna v souvislosti s OH v Pekingu. Už samotné rozhodnutí MOV o přidělení her v roce 2001 vyvolalo velmi protichůdné postoje: od názoru, že pořádání her Číně z politických důvodů být svěřeno nemělo (některé nevládní organizace, mnozí novináři) až po přesvědčení, že OH mají budovat mosty a nikoli zdi a že právě světový sportovní svátek povede k „otevření“ Číny, k proniknutí demokratických a svobodných idejí a olympiáda se stane katalyzátorem změn v nejlidnatější zemi světa. Nicméně silná medializace provázela neomezenou vládu komunistické strany, uplatňování této moci bylo demokratickým světem oprávněně kritizováno (nerespektování lidských práv, otázka Tibetu, potlačování náboženských hnutí, kontrola medií apod.). Po událostech v Tibetu na jaře 2008 byla štafeta opakovaně napadána, politické protesty, poukazující na porušování lidských práv v Tibetu a vášně, které ji provázely, ohrožovaly nejen hry, ale olympismus vůbec, často se jednalo až o útoky na samotnou podstatu olympismu. Pravděpodobně tyto důvody vedly MOV k rozhodnutí (na zasedání exekutivy MOV koncem března 2009 v americkém Denveru) mezinárodní štafetu zrušit – oheň nebude nadále putovat po světě, ale jen po pořadatelské zemi. Usnesení má platit až od roku 2016, ale pořadatelé XXI. ZOH 2010 ve Vancouveru a XXX. OH 2012 v Londýně se pro stejný krok rozhodli už dříve.

OLYMPISMUS

Tabulka 1 Zapálení olympijského ohně

	Olympijské hry	Jméno	Datum
1.	LOH Berlín 1936	Fritz Schilgen běžec středních tratí	1.8.1936
2.	ZOH Svatý Mořic 1948	Oheň byl přivezen již zapálený skupinou běžců na lyžích	30.1.1948
3.	LOH Londýn 1948	John Marks juniorský šampion v běhu na 400 metrů	29.7.1948
4.	ZOH Oslo 1952	Eigil Nansen vnuk polárníka Fridthofa Nansena	14.2.1952
5.	LOH Helsinky 1952	Hannes Kolehmainen olympijský šampion ze Stockholmu 1912, symbol spojení starého a nového Finska	19.7.1952
6.	ZOH Cortina 1956	Guido Caroli italský rychlobruslař	26.1.1956
7.	LOH Melbourne 1956	Ron Clarke 17-letý neoficiální juniorský rekordman na jednu míli	22.11.1956
8.	ZOH Squaw Valley 1960	Ken Henry rychlobruslař a zlatý medailista z Osla 1952	18.2.1960
9.	LOH Řím 1960	Giancarlo Peris Běžec	25.8.1960
10.	ZOH Innsbruck 1964	Josl Rieder světový šampion ve slalomu z roku 1958	29.1.1964
11.	LOH Tokio 1964	Yoshinori Sakai univerzitní student a běžec na 400 m, který se narodil 42 mil od Hirošimy v den, kdy zde dopadla atomová bomba	10.10.1964
12.	ZOH Grenoble 1968	Alain Calmat krasobruslař	6.2.1968

OLYMPISMUS

13.	LOH Mexico City 1968	Enriqueta Basilio překážkářka (první žena historie, která zažehla olympijský oheň)	12.10.1968
14.	ZOH Sapporo 1972	Hideki Takada student	3.2.1972
15.	LOH Mnichov 1972	Günther Zahn Juniorský šampion na 1500 m	26.8.1972
16.	ZOH Innsbruck 1976	Oheň ke hrám roku 1976 zapálil Josef Feistmantl, šampion z roku 1964 a oheň symbolizující hry z roku 1964 zažehla Christl Haasová, vítězka ve sjezdu z roku 1964	4.2.1976
17.	LOH Montreal 1976	Společně Sandra Henderson, Kanadanka anglického původu, a Stéphané Préfontaine, Kanadán původu francouzského původu	17.7.1976
18.	ZOH Lake Placid 1980	Dr. Charles Morgan Kerr psychiatr z Arizony	12.2.1980
19.	LOH Moskva 1980	Sergej Belov basketbalista	19.7.1980
20.	ZOH Sarajevo 1984	Sandra Dubravcic krasobruslařka	7.2.1984
21.	LOH Los Angeles 1984	Rafer Johnson zlatý medailista v desetiboji z Říma (1960)	28.7.1984
22.	ZOH Calgary 1988	Robyn Perry 12-letý chlapec z Calgary	13.2.1988
23.	LOH Soul 1988	Společně Chung Sun-man, Kim Won-tak a Sohn Mi-chung, představitelé vědy, umění a sportu	17.9.1988

OLYMPISMUS

24.	ZOH Albertville 1992	Francois Grange Chlapec z Albertville	8.2.1992
25.	LOH Barcelona 1992	Antonio Rebollo paralympijský bronzový medailista v lukostřelbě	25.7.1992
26.	ZOH Lillehammer 1994	princ Hakon	12.2.1994
27.	LOH Atlanta 1996	Casius Clay, bývalý šampion v boxu	19.7.1996
28.	ZOH Nagano 1998	Midori Ito stříbrný medailista v krasobruslení z Albertville 1992	7.2.1998
29.	LOH Sydney 2000	Cathy Freeman běžkyně na 400m	15.9.2000
30.	ZOH Salt Lake City 2002	americký hokejový tým z roku 1980	8.2.2002
31.	LOH Athény 2004	Nicolaos Kaklamanakis jachtař, olympijský vítěz z Atlanty (1996)	13.8.2004
32.	ZOH Torino 2006	Stefania Belmondo běžkyně na lyžích, zlaté medaile Albertville (1992), Salt Lake City (2002)	10.2.2006
33.	LOH Peking 2008	Li Ning sportovní gymnasta trojnásobný olympijský vítěz a medailista z Los Angeles (1984)	10.2.2006

Olympijská charta dovoluje, aby každá země připravila inovace symbolického významu.

Počínaje rokem 1936 se to vždy v hostitelské zemi odrazilo. Od velkých vítězů, hrdinů minulosti (Nurmi, Bělov, Johnson...) až po Japonce Sakaie, dítě Hirošiny, který se narodil v den amerického náletu 1945). V Mexiku 1968 pochodeň symbolizovala

OLYMPISMUS

přinesení evropské kultury, která sublimovala v bohatosti amerických kultur, poslední běžkyně atletka Enriqueta Basilio byla symbolem akcentovaného vstupu žen do olympijského hnutí. V Montrealu 1976 dvě běžkyně reprezentovaly dva národy a dva jazyky, které ve spojení dávají sílu a soudržnost. V roce 1992 při OH v Barceloně oheň přišel do Španělska katalánskou bránou Ampurias, kterou před 26 stoletími prošil Féničané s dědictvím své úžasné kultury.

(Autor: Josef DOVALIL, s využitím publikace DOVALIL, J. a kol. Olympismus. Praha: Olympia, 2004)